

Έδαφος: ένας πολύτιμος, περιορισμένος φυσικός πόρος

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα προσφέρεται για τις Δ', Ε' και Στ' τάξεις της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα, εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (09:00 – 13:30 ή 09:00 – 16:00).

Σημείωση 1:

Το πρόγραμμα που παρουσιάζεται πιο κάτω εκτείνεται μέχρι το απόγευμα. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί το πρόγραμμα να ολοκληρωθεί μέχρι τις 13:00, ή και πιο νωρίς, τότε να γίνουν σχετικές συνεννοήσεις μεταξύ των συνοδών εκπαιδευτικών με το προσωπικό του Κέντρου.

Σημείωση 2:

Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθήτριες/μαθητές αναμένεται να:

- Γνωρίσουν τα διαφορετικά είδη εδαφών και πετρωμάτων που υπάρχουν στην Κύπρο.
- Μελετήσουν τα χαρακτηριστικά του εδάφους σε διαφορετικές περιοχές της Κύπρου και να γίνει διασύνδεσή τους με τις καθημερινές ασχολίες των κατοίκων.
- Μελετήσουν τους παράγοντες που οδηγούν στην υποβάθμιση του εδάφους, μέσα από την εξέταση περιοχών της Κύπρου που έχουν υποστεί υποβάθμιση των εδαφών τους.
- Μελετήσουν τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στο έδαφος και κατ' επέκταση στις τοπικές καλλιέργειες στην Κύπρο.
- Εξετάσουν διάφορους παράγοντες που συντελούν στην ερημοποίηση του εδάφους στην Κύπρο και σε άλλες χώρες (υπερβόσκηση, αποψίλωση, πυρκαγιές, εντατική καλλιέργεια, υπεράντληση των υπόγειων νερών, αστικοποίηση, κ.ά.)
- Διερευνήσουν τα αίτια και τις συνέπειες της διάβρωσης του εδάφους και να εισηγηθούν τρόπους αντιμετώπισης τους.
- Εισηγηθούν μέτρα αναβάθμισης περιοχών που αντιμετωπίζουν προβλήματα υποβάθμισης του εδάφους.
- Αποκτήσουν δεξιότητες επιστημονικής διερεύνησης, πειραματισμού, κριτικής σκέψης, διατύπωσης υποθέσεων, ανάλυσης δεδομένων, επιχειρηματολογίας, διατύπωσης συμπερασμάτων κ.ά. σε θέματα που αφορούν στην προστασία των εδαφών.
- Συνειδητοποιήσουν την προσωπική ευθύνη που έχουμε όλοι μας στην αειφορική διαχείριση του εδάφους για την κάλυψη των βασικών αναγκών σήμερα και για τις μελλοντικές γενεές.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9:00-10:30 Αφιξη – Καλωσόρισμα στο Κ.Π.Ε. Αθαλάσσας.
Μέσα από αποσπάσματα από την ταινία «Αθαλάσσα» και τη μελέτη του φωτογραφικού υλικού από τη δημιουργία του δασικού πάρκου εισάγονται οι μαθητές/μαθήτριες στο θεματικό πλαίσιο του προγράμματος και προσεγγίζονται έννοιες όπως έδαφος, γόνιμο έδαφος, διάβρωση, ερημοποίηση, διαχείριση της γης, πετρώματα, υπέδαφος, υπεράντληση

υπόγειων νερών κ.λπ.

Συσχετισμός του ρόλου του εδάφους στη διαμόρφωση συγκεκριμένων οικοσυστημάτων, μέσα από μελέτη των διοραμάτων του Κ.Π.Ε. Αθαλάσσας, όπου εκτίθενται δείγματα της χλωρίδας και της πανίδας οικοσυστημάτων της Κύπρου.

Παρουσίαση του μοντέλου διάβρωσης του εδάφους και διεξαγωγή πειράματος από τους/τις μαθητές/μαθήτριες όπου θα διαφανεί ο ρόλος της διάβρωσης, ως κύριου διαμορφωτή της φυσιγνωμίας του εδάφους και οι σχέσεις που παρατηρούνται μεταξύ του είδους των βροχοπτώσεων, της βλάστησης, της κλίσης και των ιδιοτήτων του εδάφους και των ανθρώπινων παρεμβάσεων.

10:30-13:00 Μελέτη στο πεδίο. Οι μαθητές/μαθήτριες μεταβαίνουν σε συγκεκριμένο χώρο του Εθνικού Δασικού Πάρκου Αθαλάσσας, για να γίνει παρατήρηση και μελέτη του εδάφους σε διάφορα σημεία.

- Μελέτη των χαρακτηριστικών που έχει το ανάγλυφο του εδάφους σε κάθε σημείο υπό μελέτη.
- Σύγκριση των δειγμάτων χώματος που συνέλεξαν τα παιδιά από κάθε σημείο.
- Εξέταση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων που εντοπίζονται σε κάθε περίπτωση και επισήμανση του βασικού ρόλου της βιοποικιλότητας του εδάφους.
- Εντοπισμός των ανθρώπινων παρεμβάσεων θετικών ή και αρνητικών στο έδαφος.
- Αναγνώριση σημείων στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Αθαλάσσας που κινδυνεύουν από διάβρωση ή ερημοποίηση του εδάφους.

13:00-14:00 Διάλειμμα - Μεσημεριανό

14:00-16:00 Διεξαγωγή δραστηριοτήτων ανατροφοδότησης:

- Συζήτηση, με αφορμή φωτογραφίες που θα προβληθούν, για τα αίτια και τις συνέπειες της ερημοποίησης στην Κύπρο και παγκόσμια.
- Παιχνίδι ρόλων σχετικά με τη δημιουργία οδικού δικτύου στην περιοχή Αθαλάσσας. Οι μαθητές/μαθήτριες οργανώνονται σε ομάδες και μελετούν το σενάριο από τη δική τους οπτική γωνία. Ετοιμάζουν επιχειρήματα για να στηρίξουν τη θέση της ομάδας που εκπροσωπούν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθήτριες/μαθητές έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για το σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό.

Συστήνεται όπως οι μαθήτριες/μαθητές:

- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα, μολύβια και χρώματα.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και είναι κατάλληλα ντυμένοι για εργασία στο πεδίο.

Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα, ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων, παρέχονται από το Κέντρο.